

Hrozí nám éra „pouhých uživatelů“ a ne vývojářů? Varování z konference Právo a vzdělávání

2.6.2026 - Adam Pluhař | Technická univerzita v Liberci

Česko stojí před zásadním zlomem. Pokud neobnovíme zájem mladých lidí o technické obory, můžeme přijít o svou historickou konkurenční výhodu v průmyslu, inovacích i bezpečnosti. Na konferenci „Právo a vzdělávání“, pořádané Ekonomickým deníkem a Českou justicí na půdě Technické univerzity v Liberci, zazněla ostrá varování, ale také návrhy, jak nepříznivý trend zvrátit. Přinášíme zkrácenou verzi článku z Ekonomického deníku.

Jedním z debatujících byl proděkan Fakulty strojní Technické univerzity v Liberci Michal Petrů. V diskusi pojmenoval hlubší příčiny problému – od proměny vztahu mladých lidí k technologiím přes absenci dlouhodobých výzkumných priorit až po nedostatečnou motivaci už na základních školách.

Debata ukázala i širší bezpečnostní dopady, které podle zástupců armády už nelze přehlížet.

„V současné době je problém, že nastal boom toho, kdy se z lidí stávají uživatelé technologií, nikoliv vývojáři,“ pojmenoval problém Michal Petrů. Podle něj je technologie dnes vnímána jako samozřejmost, kterou si stačí koupit, a mizí tak přirozená potřeba porozumět její podstatě. *„Studenti mají na náročnost studia jednoduchou odpověď: ‚To, co má fungovat, nám funguje, proč bych se tedy trápil s technikou a něco inovoval?‘,“* doplnil docent Petrů s tím, že tato pasivita přímo ohrožuje schopnost země vytvářet vlastní inovace.

Tento trend navíc prohlubuje roztržičnost českého výzkumu. Michal Petrů upozorňuje na to, že univerzitám dnes často chybí dlouhodobé vize a koordinace. Místo toho, aby výzkumné týmy pracovaly na jasně definovaných prioritách, soutěží v roztržitém grantovém systému, což znemožňuje průlomové výsledky využitelné v průmyslu.

Proděkan Petrů zároveň připomněl, že Česká republika měla historicky silnou technickou identitu. *„Česká republika, Československo a Češi vždycky měli silné DNA na technicky zaměřené oblasti a dávaly odborníky celému světu.“* Podle Michala Petrů však dnes země od tohoto modelu ustupuje, což postupně oslabuje její dlouhodobou konkurenceschopnost v globálním měřítku.

Na jeho slova navázal ředitel Sekce komunikačních a informačních systémů Ministerstva obrany ČR, brigádní generál Petr Šnajdárek. Podle něj se problém technického vzdělávání už netýká jen akademické sféry.

„Pokud konzumujeme, nevyvíjíme, nerozumíme technologiím, tak nejsme schopni držet ekonomický progres ani implementaci bezpečnostních technologií,“ zaznělo na konferenci.

Docent Petrů připomněl úspěch libereckého nanotechnologického výzkumu a patentu elektrostatického zvlákňování. Právě ten vedl ke vzniku strojů NanoSpider určeného pro průmyslovou výrobu nanovláken a netkaných textilií, které nacházejí využití při filtraci vody a vzduchu, v medicíně nebo při řešení environmentálních a energetických výzev. *„Vzniká i něco, co dokáže udělat velký boom nejen v České republice,“* uvedl Michal Petrů.

Zároveň ale upozornil na to, že výzkum měl tehdy jasnější směr a dlouhodobější vizi. Naproti tomu

dnes univerzity soupeří o granty, avšak často chybí koordinace. Podle něj to vede k roztržtosti. Vědecké týmy sice pracují na řadě projektů, často jim ale chybí návaznost, která by je dovedla k „inovativním technologickým výsledkům, které lze okamžitě nasadit do průmyslu či nových produktů“.

Na něj navázal vedoucí Katedry energetických zařízení Fakulty strojní Technické univerzity v Liberci Radek Škoda, jaderný inženýr se zkušenostmi ze Spojených států. Jako příklad uvedl fungování společnosti Samsung. *„Podívejte se na Samsung. Když se tam vyvíjejí mobilní telefony, tak tam je několik týmů, třeba až deset. A při jejich vývoji soupeří. První se vyrobí mobil, který byl nejlepší. S poslední skupinou se rozloučí. No a těch osm, co je mezi, tak tam se například ukáže, že jeden z telefonů měl nejlepší wi-fi ovládání, další měl nejlepší nejlepší displej. Z toho se poučí a posunou se dál.“*

Jihokorejský versus evropský přístup

Jihokorejský přístup podle profesora Škody ostře kontrastuje s českým a evropským prostředím, kde se neúspěch často vnímá negativně. Pokud chce Evropa zůstat technologicky konkurenceschopná, musí podle něj vytvořit prostor pro experimentování. *„Když chci vyzkoušet něco nového, tak logicky mi osm z deseti věcí nevyjde, protože zkouším něco nového. Tam není šance, že zvednu 10 nových výzev a všech 10 mi vyjde.“*

Jak profesor Škoda, tak docent Petrů se shodují na tom, že klíč k nápravě neleží až na půdě univerzit. Zájem o techniku se rodí mnohem dříve, v rodinách i na základních školách. Příběh šestiletého školáka, který na konferenci s přehledem popsal princip Wankelova motoru, je pro ně důkazem, že pokud se u dětí podnítl přirozená zvědavost, technika je dokáže fascinovat. Pokud však systém výuky bude matematiku a fyziku nadále demonizovat, ztratíme generaci inženýrů, bez kterých česká ekonomika svou pozici v globálním měřítku neudrží.

Více naleznete v článku Ekonomického deníku

ad

<https://tuni.tul.cz/a/hrozi-nam-era-pouhych-uzivatelu-a-ne-vyvojaru-varovani-z-konference-pravo-a-vzdelavani-168729.html>